

Πώς μπορούμε να μιλήσουμε στα παιδιά για το Θεό;

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Αλήθεια, πώς θα μπορούσαμε να μιλήσουμε στα παιδιά για το Θεό; Πόσο εφικτό γίνεται αυτό όταν εμείς έχουμε μεγάλα πνευματικά κενά αλλά και οι σημερινές απαιτήσεις των παιδιών έχουν γίνει πιεστικές; Στούς καιρους μας περισσεύουν οι αντιρρήσεις για την ύπαρξη του Θεού, ενώ μεταλλαγμένες μορφές αθεΐας εμφανίζονται συνεχώς.

Παράλληλα τα αμείλικτα ερωτήματα των παιδιών μας ζητούν απαντήσεις, σημερινές και άμεσες. Πού είναι ο Θεός όταν το κακό κραυγάζει θριαμβευτικά, όταν ο πόνος, ή αρρώστια, ο θάνατος χτυπούν βάνουσα και ανελέητα; Πού είναι ο Θεός στην ορφάνια ή στην έσχατη φτώχεια; Σ' αυτό τον ορυμαγδό αμφισβητήσεων και αντιρρήσεων μόνο ή εμπειρική βίωση από μέρους μας της ορθοδόξου πίστεως μπορεί να απαντήσει

Από την αρχή παρουσιάζεται ένα πρακτικό πρόβλημα. Στην εκκλησιαστική παράδοση και την ορθόδοξη Θεολογία μιλούμε για ένα Θεό πού είναι Τριαδικός. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε πώς αυτά πού κατανοούμε ή προσπαθούμε να κατανοήσουμε εμείς, δεν είναι αυτονόητα στο παιδί. Γι' αυτό και χρειάζεται στο ξεκίνημα να χρησιμοποιήσουμε παραδείγματα πού «απλοποιούν» την τριαδικότητα του Θεού. Ένα χαρακτηριστικό είναι το θαύμα του Αγίου Σπυρίδωνος με το κεραμίδι στην Α' Οικουμενική Σύνοδο.

Πρίν ξεκινήσουμε να αποκαλύπτουμε το μεγάλο μυστήριο του Θεού στην παιδική ψυχή πρέπει να δημιουργήσουμε την αίσθηση της παρουσίας του Θεού στη ζωή του. Δηλαδή, όπως όταν γεννήθηκε, οι παραστάσεις γύρω του αλλά και ή συνεχής στοργή και φροντίδα το έπεισαν για το ποιοι είναι οι γονείς του πού δίπλα τους αισθάνεται ασφάλεια και σιγουριά, έτσι πρέπει να το πείσουμε να δέχεται το Θεό σαν παρουσία, σαν αίσθηση ζωντανή, να πιστεύει σ' Εκείνον και να εκδηλώνει την πίστη του με συγκεκριμένο τρόπο.

Οι εικόνες, το καντήλι, το θυμίαμα, ή άσκηση της νηστείας, ή προσπάθεια εφαρμογής των Ευαγγελικών εντολών από μέρους της οικογένειας δημιουργούν

μία ατμόσφαιρα την οποία το παιδί αποδέχεται ως φυσικό του περιβάλλον και στη συνέχεια ακολουθεί. Έτσι γίνεται ευκολότερη αργότερα ή προσέγγιση των πνευματικών δεδομένων. Κοντολογία ή πνευματική ατμόσφαιρα που υπάρχει στο σπίτι, κηρύττει σιωπώσα και αποτελεί την πρώτη απόδειξη πως ή πίστη στο Θεό δεν είναι έργο απροσδιόριστο χειρών ανθρώπων αλλά πραγματικότητα που μπορεί να βιωθεί.

Η οποιαδήποτε στάση μας - πρέπει να γνωρίζουμε - μπορεί να «χρεώσει» το Θεό και την Εκκλησία. Μερικές φορές εφευρίσκοντας τρόπους για να διαπαιδαγωγήσουμε τα παιδιά μας, επιστρατεύουμε και το Θεό σαν συνήγορο των δικών μας αποφάσεων. Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να μην χρησιμοποιούμε την παρουσία του Θεού κατ' επιλογήν και κυρίως στις οφειλές των άλλων σε μας.

“Αν π.χ. υποστηρίζουμε κάτι έξωφθαλμα άδικο και χρησιμοποιούμε και το Θεό γι' αυτό, τότε πρέπει να γνωρίζουμε τώς το παιδί θα απορρίψει και εμάς και το δίκιο μας. Είναι νομίζουμε λάθος να μιλούμε για το Θεό με έννοιες που τό παιδί δεν κατανοεί. Δεν μπορούμε να χρησιμοποιούμε λέξεις που δεν έχουν αντίκρουσμα στην παιδική ψυχή. Θα μπορούσαμε “πλάθοντας” το Θεό να του μιλήσουμε με όπλο τις καινοδιαθηακές ή παλαιοδιαθηακές ιστορίες για την αγάπη Του, την ειρήνη Του που απλόχερα σκορπίζει σ' εκείνους που τον πιστεύουν και Τόν αγαπούν. Είναι ευκολότερη ή προσέγγιση του Θεού όταν μιλάμε για τα «χαρακτηριστικά Του. Καλά θα είναι να ακολουθούμε το μέγλωμα του παιδιού και να του αποκαλύπτουμε τις αλήθειες της ορθοδόξου πίστεως κατά τη δεκτικότητα του.

Ο νέος αυτός ρόλος που αναλαμβάνουμε, δηλαδή αυτή ή έμπειρία της διδασκαλίας ή της μικρας κατηχήσεως θα μας φέρει συχνά αντιμέτωπους με τίς πραγματικά μεγάλες πνευματικές ελλείψεις ή και την τελεία μας άγνοια πάνω στα πνευματικά ζητήματα.

“Ας φροντίσουμε μιλώντας για το Θεό να γνωρίσουμε τι ακριβώς πρέπει να πούμε στα παιδιά μήπως βρεθούμε σε δρόμους μη ορθόδοξους.

“Ας αναζητήσουμε το απόσταγμα της πατερικής σοφίας που αποτελεί τη σωστική κιβωτό. Σχεδόν ταυτόχρονα μπορεί ν' αρχίσει λίγο στην αρχή, εντονότερα στη συνέχεια ή αμφισβήτηση για την αλήθεια ή ακόμη θ' αναπτυχθούν σκέψεις ως προς την ορθή πίστη άλλων θρησκειών. Στίς μέρες μας μάλιστα που ό συγκρητισμός καταργεί τίς ιδιαιτερότητες και τίς ταυτότητες των τόπων και των προσώπων χρειάζεται να καταβληθεί πολός κόπος ώστε το παιδί μας να πεισθεί πως ή πίστη που του διδάξουμε είναι πραγματικά ή σωστή.

Είναι πολύ σημαντικό ή διδασκαλία μας να συνοδεύεται από τιμία συνεχή προσπάθεια μας να μάθει το παιδί πώς οί εντολές του Θεού είναι πραγματικά εφαρμόσιμες. Καταλαβαίνει λοιπόν κανείς καλά γιατί χρειάζεται ή πράξη να προηγείται της θεωρίας.

Η άρνηση του Θεού από μέρος του παιδιού οέ κάποια ηλικία έρχεται όχι τόσο από την προσωπική του επανάσταση, όσο γιατί αδυνατεί να σηκώσει το «βάρος» της μαρτυρίας του Χριστού στο σχολείο ή στην κοινωνία γενικότερα. Δεν μπορεί να σηκώνει «μόνο» του τίς ειρωνείες των φίλων καί συμμαθητών του. καί τότε μοιάζει με τους πολλούς. Τότε, ίσως, είναι ώρα να 'πούμε στο παιδί μας πώς ή αγάπη μας σε κάποιον δεν είναι θεωρητική αλλά έχει αξία όταν για εκείνον πού αγαπάς θυσιάζεσαι. Αυτό δηλαδή πού δίδαξε ό Κύριος «αυτή εστίν ή εντολή ή έμή, ίνα αγαπάτε αλλήλους καθώς ήγάπησα υμάς, μείζονα ταύτης αγάπην ουδείς έχει, 'ίνα τις την ψυχήν αυτού θή υπέρ των φίλων αυτού» (1ω. ιε' 12, 13). Είναι ανάγκη να μιλήσουμε για την ανάγκη της μαρτυρίας του ονόματος του Χρίστου πού συχνά γίνεται μαρτύριο.

Την πιο σκληρή μάχη καλείται να δώσει ό παιδαγωγός στα αμείλικτα ερωτήματα του παιδιού: γιατί το κακό στον κόσμο; Γιατί πεθαίνουν οί άνθρωποι; γιατί πονούν;

Κι όμως αποτελεί βασικό ζήτημα ολόκληρης της ανθρώπινης ζωής, σε όλους τους καιρούς. Μέ πολλή υπομονή καί διάκριση θα ξεκινήσουμε από το θέμα της Ελευθερίας του ανθρώπου. Ό άνθρωπος, πλασμένος από το Θεό, απολάμβανε τον πλούτο των δωρεών του ζώντας στον Παράδεισο. Ό Θεός έπλασε τον άνθρωπο ελεύθερο καί αθάνατο.

Τί θα ήταν ο άνθρωπος χωρίς την ελευθερία καί την αθανασία; Με την αμαρτία ό άνθρωπος χάνει μόνος του την ελευθερία, αίχμαλωτίζεται. Δεν του τη στερεί ό Θεός. Έκτοτε το κακό σαν παγκόσμια επιδημία εξαπλώνεται στη γη ως ακριβό τίμημα αυτής τής κακής χρήσης της Ελευθερίας.

Αφού τέλος καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια με το λόγο καί το παράδειγμα μας, ας αναθέσουμε με την προσευχή μας τά παιδιά στο Θεό, για να επιλέξει Εκείνος τον τρόπο πού θα μιλήσει στην καρδιά τους.

Πηγή: Περιοδικό "Πειραική Εκκλησία" τ.Ιούνιος 2001 Αρχιμανδριτου Εφραϊμ Παναούση